

ANALIZA UČINKOVITOSTI NARAVOVARSTVENIH SMERNIC ZA DVA OBČINSKA PROSTORSKA NAČRTA

EFFICIENCY ANALYSIS OF NATURE CONSERVATION GUIDELINES FOR TWO MUNICIPAL SPATIAL PLANS

Metod ROGELJ

Strokovni članek

Prejeto/Received: 1. 6. 2017

Sprejeto/Accepted: 26. 10. 2017

Ključne besede: naravovarstvene smernice, analiza učinkovitosti, prostorsko načrtovanje, občinski prostorski načrt

Key words: nature conservation guidelines, efficiency analysis, spatial planning, municipal spatial plan

IZVLEČEK

Prispevek prikazuje učinkovitost naravovarstvenih smernic občinskega prostorskega načrta občine Žirovnica in občine Preddvor. Naravovarstvene smernice so glavno orodje varstva narave, s katerim je mogoče doseči visoke varstvene učinke in prispevati k naravi primernemu razvoju v državi. Predstavljeni so zakonodajna izhodišča, vsebina naravovarstvenih smernic ter trajanje postopkov. V analizi so primerjane površine pobud za spremembo namenske rabe, obravnavane v naravovarstvenih smernicah, s površinami pobud, ki so bile sprejete v občinskih prostorskih načrtih.

ABSTRACT

This article analyses the efficiency of nature conservation guidelines for two municipal spatial plans, i.e. of the Municipality of Žirovnica and the Municipality of Preddvor. Nature conservation guidelines are the main tool of nature conservation, which can be used to achieve high nature conservation effects and contribute to a nature appropriate development in the state. The article presents legislative starting points, the content of nature conservation guidelines, and the duration of procedures. The analysis compares the surface areas of initiatives for the change of land use as specified in the nature conservation guidelines with the surface areas of initiatives that were adopted in municipal spatial plans.

1 UVOD

Glede na številne naravovarstvene naloge in šibko kadrovske zasedbo na Zavodu RS za varstvo narave (v nadaljevanju Zavod) mora biti skrb za čim večji učinek dela Zavoda trajna in sprotna. Zavod v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor (v nadaljevanju MOP) tudi sooblikuje pravno podlago za izvajanje varstva narave, s čimer izboljšuje orodja varstva in njihov učinek v naravi, ki pa ga mora seveda poznati. Do zdaj smo z obravnavo posameznih primerov analizirali učinke naravovarstvenih pogojev in naravovarstvenega soglasja (Zavod RS za varstvo narave, 2012), ta članek pa prinaša oceno učinkov naravovarstvenih smernic kot naravovarstvenega orodja v postopkih prostorskega načrtovanja.

Učinek naravovarstvenih smernic smo ugotavljali s primerjavo površin pobud, obravnavanih v naravovarstvenih smernicah, izdanih za pripravo dveh občinskih prostorskih načrtov. V članku smo preverili tudi stopnjo upoštevanja oziroma učinkovitost posameznih naravovarstvenih statusov naravnih vrednot, varovanih območij, ekološko pomembnih območij, zavarovanih vrst in habitatnih tipov v naravovarstvenih smernicah.

Zavod v postopke prostorskega načrtovanja vstopa z naravovarstvenimi smernicami. To je orodje, ki omogoča aktivno usmerjanje razvoja in ne le preprečevanje posegov. Srečanja s predstavniki občin kot nosilci postopka priprave prostorskega načrta omogočajo širše poglede na razvoj in skupno iskanje rešitev. Zgolj preprečevanje posegov pa je bolj pasiven pristop k usmerjanju razvoja.

Naravovarstvene smernice so torej vsebinsko lahko usmerjene v:

- izločitev površin celotnih pobud ali njihovih delov (pasiven pristop) ali
- aktivno iskanje rešitev z občinami in usmerjanje izvedbe pobude s časovno, prostorsko ali tehnično prilagoditvijo.

Aktivno iskanje rešitev od pripravljavca naravovarstvenih smernic zahteva več znanja, truda in časa. Oba pristopa je treba izvajati skladno z veljavno zakonodajo in izhodišči naravovarstvene stroke.

1.1 VELJAVNA ZAKONODAJNA IZHODIŠČA

Osnovno zakonodajno izhodišče za delovanje Zavoda v analiziranih primerih (Arhiv ZRSVN OE Kranj) predstavljajo Zakon o ohranjanju narave (2004, v nadaljevanju ZON), Zakon o varstvu okolja (2006, v nadaljevanju ZVO-1) in Zakon o prostorskem načrtovanju (2007, v nadaljevanju ZPNačrt). ZPNačrt se je med postopkom priprave občinskih prostorskih načrtov spreminjal. V nadaljevanju sledita opisa postopka priprave obravnavanih občinskih prostorskih načrtov.

Postopek priprave občinskih prostorskih načrtov za občini Žirovnica in Preddvor

Občina je pripravila osnutek občinskega prostorskega načrta in ga prek MOP poslala Zavodu, da je pripravil naravovarstvene smernice za načrtovane prostorske ureditve. Skladno z ZVO-1 se je za občinski prostorski načrt izvedel tudi postopek celovite presoje vplivov na okolje, če je tako določil MOP. V postopku celovite presoje vplivov na okolje je občina naročila pripravo okoljskega poročila. Del vsebine okoljskega poročila je tudi ocena upoštevanja usmeritev, izhodišč in pogojev naravovarstvenih smernic. Na podlagi okoljskega poročila in naravovarstvenih smernic je občina pripravila dopolnjeni osnutek občinskega prostorskega načrta. Občina je seznanila javnost z vsebino dopoljenega osnutka. Ob seznanitvi je imela javnost možnost pripomb in predlogov na načrtovane ureditve. Sočasno je občina seznanila javnost z okoljskim poročilom. Na podlagi stališč do pripomb in predlogov javnosti je občina pripravila predlog občinskega prostorskega načrta in ga posredovala Zavodu v naravovarstveno

mnenje. V naravovarstvenem mnenju je Zavod ocenil, ali je občina upoštevala naravovarstvene smernice.

Zavod je sodeloval tudi v postopku celovite presoje vplivov na okolje na I. stopnji postopka, kjer je ocenjeval verjetnost vplivov občinskih prostorskih načrtov na naravo in varovana območja. Če so ugotovili morebitne vplive, je MOP z odločbo določil, da je za občinski prostorski načrt treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje. V mnenju na II. stopnji postopka je Zavod sodeloval pri ugotavljanju vplivov načrta in njihove sprejemljivosti za naravo in varovana območja.

Občinski svet je sprejel občinski prostorski načrt, če je Zavod izdal pozitivno naravovarstveno mnenje in je MOP ugotovil, da so vplivi občinskega prostorskega načrta na okolje sprejemljivi.

Zdaj veljavni postopek priprave občinskih prostorskih načrtov

Trenutno veljavna zakonodaja uvaja pripravo splošnih smernic, s čimer nadomešča pripravo naravovarstvenih smernic k osnutku občinskih prostorskih načrtov. Splošne smernice Zavoda so dostopne na spletnih straneh in se praviloma spreminjajo enkrat letno na podlagi spreminjanja prakse ali zakonodaje. Občina lahko zaprosi tudi za izdajo posebnih smernic, če oceni, da splošne smernice ne ustrezajo pripravi osnutka občinskega prostorskega načrta. Po pripravi osnutka občinskega prostorskega načrta na podlagi splošnih smernic občina pozove Zavod k pripravi prvega mnenja, s katerim se preveri upoštevanje splošnih in posebnih smernic. Zavod v prvem mnenju tudi oceni verjetnost pomembnejših vplivov občinskega prostorskega načrta na okolje in varovana območja. Na podlagi prvega mnenja in okoljskega poročila (če je MOP uvedel postopek celovite presoje vplivov na okolje) občina pripravi dopolnjeni osnutek občinskega prostorskega načrta. Po seznanitvi javnosti z vsebino dopolnjenega osnutka in okoljskega poročila občina pripravi predlog občinskega prostorskega načrta in pozove Zavod k pripravi drugega mnenja. Na podlagi pozitivnega drugega mnenja ter odločitve MOP, da so vplivi občinskega prostorskega načrta na okolje sprejemljivi, občinski svet sprejeme občinski prostorski načrt.

Vsebina naravovarstvenih smernic

Vsebina naravovarstvenih smernic se skladno z zakonodajo razdeli na splošni in posebni del, posebni del pa na strateški in izvedbeni del. V strateškem delu so navedena splošna priporočila in usmeritve za načrtovanje poselitve, komunalne infrastrukture, turizma in gostinstva, prometa, energetike, kmetijstva, gozdarstva, rudarstva in krajine. V izvedbenem delu so napisani konkretni varstveni pogoji, usmeritve ali priporočila za posamezne spremembe namenske rabe glede na veljavni prostorski načrt.

Pogoji, usmeritve ali priporočila za ohranjanje območij z naravovarstvenim statusom ter zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov so napisani po ključu, ki izhaja iz veljavne naravovarstvene zakonodaje:

- varstveni pogoji: za zavarovana območja, območja Natura 2000 in območja naravnih vrednot, kjer bi prišlo do poslabšanja stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov, ogrožanja obstoja naravnih vrednot oziroma uničenja njihovih najpomembnejših vsebin; brez upoštevanja varstvenih pogojev se pozitivno naravovarstveno mnenje ne izda;
- varstvene usmeritve: za območja naravnih vrednot, za območja Natura 2000, kjer poseg ne bi bistveno vplival na stanje kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov;
- varstvena priporočila: za ekološko pomembna območja, za območja pričakovanih naravnih vrednot, za lokacije zavarovanih ali ogroženih živalskih oziroma rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, za elemente krajine, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Varstvene usmeritve oziroma priporočila se lahko pripravijo tudi za pobude, ki ne obravnavajo območij z naravovarstvenim statusom, a so na teh območjih prisotne zavarovane živalske in/ali rastlinske vrste oziroma habitatni tipi in elementi krajini, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

2 POTEK PRIPRAVE DVEH PRIMEROV NARAVOVARSTVENIH SMERNIC IN NARAVOVARSTVENIH MNENJ

Naravovarstvene smernice za občinska prostorska načrta občin Žirovnica in Preddvor so bile izbrane za analizo zaradi dobre medsebojne primerljivosti (preglednica 1). Obe občini sta bili ustanovljeni leta 1995 in pokrivata med seboj primerljivi geografski območji. Po velikosti sta občini v primerjavi z drugimi občinami na območju ZRSVN Območna enota Kranj srednje velikosti. Približno polovica površine obeh leži na nižinskem območju Ljubljanske kotline, preostali del pa v goratem območju Karavank oziroma Kamniško-Savinjskih Alp.

Obe občini imata številna območja z naravovarstvenim statusom: posebna območja varstva (SPA), posebna ohranitvena območja (SAC) in ekološko pomembna območja (EPO) so večinoma v hribovskem in gorskem območju Kamniško-Savinjskih Alp in Karavank. Območja naravnih vrednot so prisotna na nižinskem in gorskem območju. Na območju obeh občin ni širših zavarovanih območij narave, so pa kot naravni spomeniki zavarovana tri drevesa.

Preglednica 1: Površina občin in delež območij z naravovarstvenim statusom

Table 1: The surface area of municipalities and the share of areas with a nature conservation status

	Površina občine (ha)	Površina občine (%)			Površina občine z naravovarstvenim statusom (%)
		SAC	NV	EPO	
Žirovnica	6879	46,5	13,5	76,9	78,9
Preddvor	8696	57,0	6,1	71,4	73,9

Obe občini sta prvič pripravljali občinski prostorski načrt, imeli pa sta veljavne prostorske akte, ki sta jih ohranili od predhodnih občin, katerih del sta bili (Kranj in Jesenice).

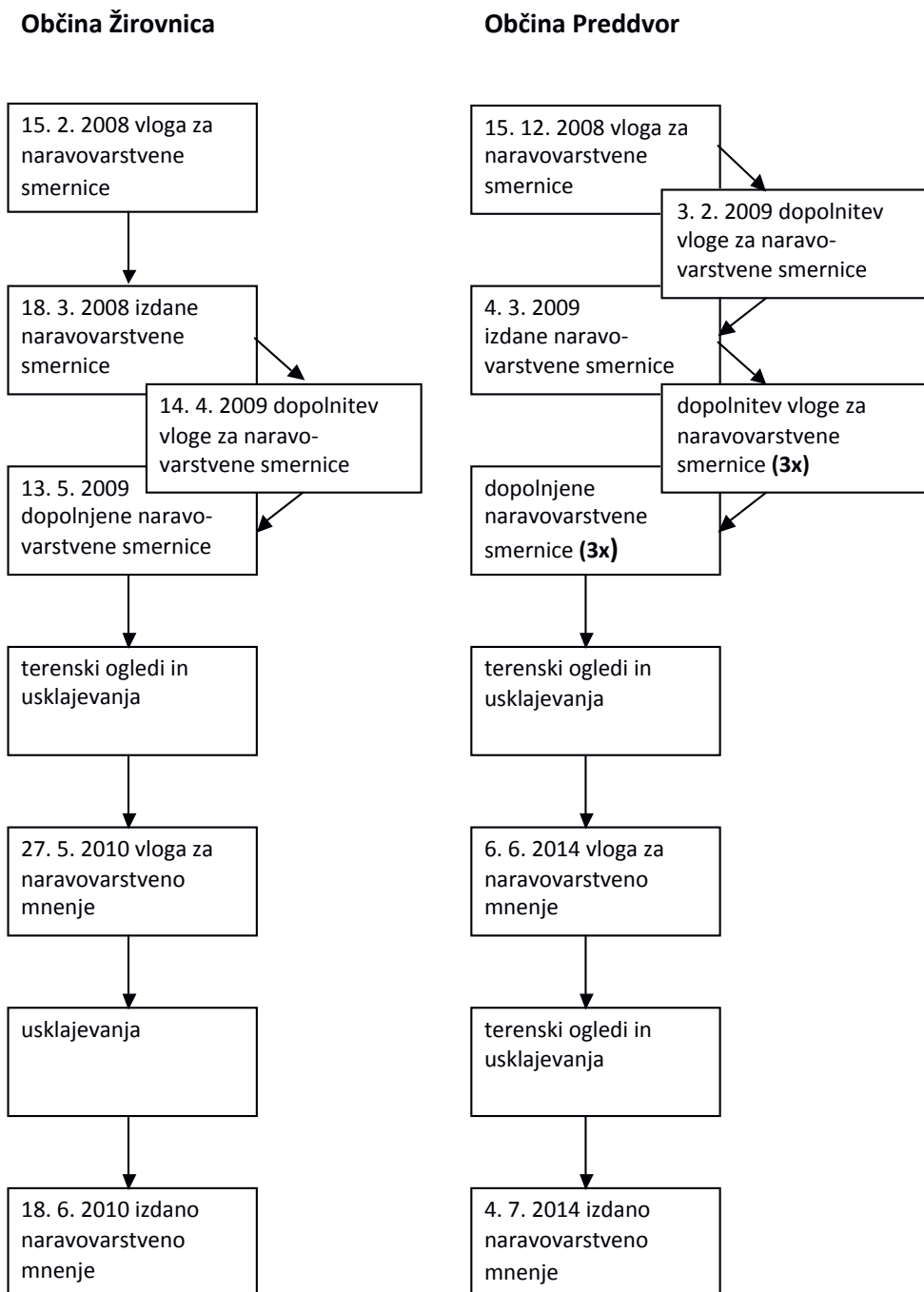
Po vlogi občin in po predhodnih terenskih ogledih pobud so bile pripravljene naravovarstvene smernice. Naravovarstveni mnenji sta bili izdani po predhodnih usklajevanjih in skupnih terenskih ogledih zahtevnejših pobud.

Ob pripravi naravovarstvenih smernic so bile pregledane tudi namenske rabe zemljišč po veljavnem prostorskem načrtu, pripravili so tudi smernice k posameznim pobudam. Na območjih, kjer namenska raba ni bila primerna z vidika ohranjanja narave, so bile predlagane tudi spremembe obstoječe namenske rabe.

V obeh primerih so bile smernice pripravljene za območja z naravovarstvenim statusom, smernice pa so bile pripravljene tudi za nekaj pobud, ki so bile zunaj območij z naravovarstvenim statusom, a s prisotnimi zavarovanimi živalskimi in/ali rastlinskimi vrstami oziroma habitatnimi tipi in elementi krajine, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Pri obeh občinah je v vmesnem obdobju med pripravo naravovarstvenih smernic in naravovarstvenih mnenj potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katerega sta bili napisani prvo in drugo mnenje (za vsako dopolnitev posebej, skupno tri mnenja), potekala pa so tudi usklajevanja in terenska dogovarjanja glede konkretnih načrtovanih posegov.

Obe občini sta postopek priprave občinskih prostorskih načrtov vodili skladno z ZPNačrtom. Kot je razvidno s slike 1, so se posamezni deli postopka večkrat ponovili. Občina Preddvor je vlogo za naravovarstvene smernice dopolnila trikrat, Občina Žirovnica pa enkrat. Dopolnitve so vključevale dodatno dokumentacijo ali/in nove pobude. Med izdajo naravovarstvenih smernic in vlogo za naravovarstveno mnenje so bili v obeh primerih izvedeni številni usklajevalni sestanki, na katerih so bili prisotni predstavniki občine in Zavoda ter projektant, ki so iskali rešitve za problematične pobude.

Slika 1: Shema postopka pridobitve naravovarstvenih smernic in naravovarstvenega mnenja za občinski prostorski načrt Žirovnica in občinski prostorski načrt Preddvor

Figure 1: Diagram of the procedure of obtaining nature conservation guidelines and the nature conservation opinion for the Žirovnica municipal spatial plan and the Preddvor municipal spatial plan

Pri pripravi naravovarstvenih smernic in naravovarstvenega mnenja so z nosilcem smernic sodelovali gozdar, geolog, geograf in biolog. Nosilec smernic je vodil in spremljal celoten postopek priprave posameznega izdelka, spremljal razvoj priprave občinskega prostorskega načrta od začetka do konca postopka in koordiniral delo postopka celovite presoje vplivov na okolje. Ko je vodja območne enote pregledal smernice, je smernice pregledal tudi strokovnjak na osrednji enoti Zavoda, temu je sledil podpis direktorja Zavoda.

Po sprejemu obeh občinskih prostorskih načrtov na občinskih svetih sta bila oba občinska prostorska načrta pregledana še z vidika skladnosti z izdanima naravovarstvenima mnenjema. Odstopanj oziroma nepravilnosti niso ugotovili, kar pomeni, da sta bila oba občinska prostorska načrta sprejeta z nespremenjeno vsebino in potrjena s pozitivnim naravovarstvenim mnenjem.

3 METODE DELA

Učinek naravovarstvenih smernic smo ugotavljali s pregledom površin pobud za spremembo namenske rabe prostora, ki so bile obravnavane v naravovarstvenih smernicah. Pobude smo ločili na naslednje tipe pobud:

- pobude, za katere smo pripravili naravovarstvene pogoje;
- pobude, za katere smo pripravili naravovarstvene usmeritve;
- pobude, za katere smo pripravili naravovarstvena priporočila;
- pobude, ki so umeščene na območja z naravovarstvenim statusom, a je bilo v naravovarstvenih smernicah ugotovljeno, da ne morejo negativno vplivati na naravovarstvene vsebine, zato smernic zanje nismo pripravili.

V pregled nismo vključili splošnih usmeritev in usmeritev za linijske pobude (daljnovode), za katere ni mogoče določiti površin posegov. V pregled nismo vključili pobud, ki so bile med postopkom izločene zaradi drugih nenaravovarstvenih razlogov (npr. pogojev drugih sektorjev, izločitve na željo vlagatelja pobude ipd.), in pobud, pri katerih je šlo za spremembo namembnosti v korist varstva narave zaradi nenaravovarstvenih razlogov (npr. sprememba iz območja za stanovanja v gozd). Pri obravnavi več različic načrtovanih cest smo v začetni in končni izračun površin vključili sprejeto traso.

Podobno smo pregledali površine pobud, ki so bile ob koncu postopka sprejete oziroma vključene v občinski prostorski načrt.

Sešteli smo velikosti površin posameznih tipov pobud, obravnavanih v naravovarstvenih smernicah, in jih primerjali z velikostjo površin, ki so bile potrjene z naravovarstvenim mnenjem.

Posebej smo ločili pobude, ki so bile z vidika varstva narave nesprejemljive in jih je bilo treba izločiti iz občinskega prostorskega načrta (pasivni pristop), od pobud, za katere smo pripravili smernice za njihovo izvedbo (aktivni pristop), ter primerjali njihove površine.

Čas trajanja postopkov in čas sodelovanja Zavoda smo določili s štejetjem dni med:

- pridobitvijo vlog in oddajo naravovarstvenih smernic;
- pridobitvijo vlog in oddajo končnega naravovarstvenega mnenja.

4 REZULTATI

Rezultati pregleda pobud in prikaz upoštevanja smernic so v nadaljevanju prikazani tabelarično (preglednica 2).

Preglednica 2: Analiza naravovarstvenih smernic, prikaz upoštevanja smernic in čas trajanja postopka
 Table 2: Analysis of nature conservation guidelines, display of observation of guidelines, and duration of procedures

	OPN Žirovnica	OPN Preddvor
Število vseh pobud v OPN	166	132
Površina vseh pobud v OPN (ha)	194,5	103,5
Tipi pobud – vrsta spremembe iz kmetijskega oziroma gozdnega zemljišča v:	stanovanja in razpršene poselitve	stanovanja in razpršene poselitve
	obrt in proizvodnjo	obrt in proizvodnjo
	centralne dejavnosti	centralne dejavnosti (prizidek šoli)
	energetsko infrastrukturo (male HE, polje sončnih kolektorjev)	energetsko infrastrukturo (male HE)
	posebna območja (smučarske proge, skakalni center)	posebna območja (smučarske proge, rekreativno turistična območja)
	zelene površine (golf igrišče, rekreativno območje za igre in taborjenje, športno plezanje)	zelene površine (kamp in turistični kompleks, suhi vodni zadrževalnik)
	prometne površine (obvoznice, dostopne poti)	prometne površine (obvoznice, dovozne ceste)
	okoljsko infrastrukturo (čistilna naprava)	okoljsko infrastrukturo (čistilna naprava)
		krčitve gozda
Št. obravnavanih pobud v naravovarstvenih smernicah	83	55
Pobude, za katere smo podali smernice; št. (ha)	69 (143,7)	55 (62,7)
Pobude, za katere smernice niso bile potrebne; št. (ha)	13 (50,8)	77 (40,8)
Pobude, za katere smo podali pogoje; št. (ha)	13 (101,4)	17 (22,4)

Pobude, za katere smo podali usmeritve; št. (ha)	30 (32,2)	20 (17,4)
Pobude, za katere smo podali priporočila; št. (ha)	27 (10,1)	18 (22,9)
Upoštevanje pogojev; % (ha)	100 (101,4)	100 (22,4)
Upoštevanje usmeritev; % (ha)	92 (29,6)	95 (16,6)
Upoštevanje priporočil; % (ha)	73 (7,4)	53 (12,1)
Upoštevanje vseh smernic; % (ha)	96 (138,4)	81,5 (51,1)
Površina izločenih pobud (ha)	s pogoji	99,4
	z usmeritvami	15,7
	s priporočili	0,4
Vsota površin izločenih pobud (ha)	115,5	8,6
Čas trajanja postopka priprave naravovarstvenih smernic in naravovarstvenih mnenj (dni)	862	2389
Čas sodelovanja Zavoda (dni)	85	196
Povprečni čas za pripravo naravovarstvenih smernic in naravovarstvenih mnenj (dni)	28	26

5 RAZPRAVA

Kot kažejo rezultati iz preglednice 2, so bile naravovarstvene smernice na območju občine Žirovnica upoštevane na 138,4 ha, kar je 96 % od skupne površine obravnavanih pobud. Na območju občine Preddvor so bile naravovarstvene smernice upoštevane na površini 51,1 ha (81,5 %).

Pričakovano je bil največji učinek smernic na pobude s pogoji (100 %), nekoliko manjši na pobude z usmeritvami (92 % občina Žirovnica, 95 % občina Preddvor) in najmanjši na pobude s priporočili (73 % Žirovnica, 53 % Preddvor). Največji učinek pogojev izhaja iz sistema varstva narave. Varstvenih ciljev na varovanih območjih in delno naravnih vrednotah ne bi bilo mogoče doseči brez določitve pogojev, ki jih je za izdajo pozitivnega naravovarstvenega mnenja treba upoštevati.

V postopku se razlika med usmeritvami in priporočili izraža v usklajevanjih. Upoštevanje usmeritev je odvisno od usklajevanj, upoštevanje priporočil pa je v celoti odvisno od občine oziroma njihovega zavedanja pomena narave ter sposobnosti uskladitve z razvojnimi interesi. V okviru usklajevanj se išče najugodnejšo sporazumno rešitev za naravo ter razvoj. Osnovno naravovarstveno izhodišče ostaja ohranitev bistvenih vsebin naravnih vrednot in ohranjanje

ugodnega stanja kvalifikacijskih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov. Usklajevanja so zato usmerjena predvsem v:

- iskanje ustreznih tehničnih izvedb (npr. tip elektrarne, vrsta žičnice (sedežnica, vlečnica) ipd.),
- prostorske prilagoditve (npr. variantna obravnava, premik mikrolokacije objekta zunaj območja bistvenih naravovarstvenih vsebin),
- časovne prilagoditve (gradnja v primernem letnem obdobju, etapnost),
- usmerjanje posrednih vplivov (prilagoditev delovne poti),
- pridobitev specifične strokovne dokumentacije pred izdajo naravovarstvenega soglasja (npr. geomehanskega mnenja, hidrološkega mnenja ipd.).

Visok delež upoštevanja usmeritev kaže na visok delež razvojno in naravovarstveno usklajenih rešitev. Slednje lahko nakazuje poudarjeni razvojni pristop Zavoda pri usmerjanju prostorskega načrtovanja, seveda ob hkratnem upoštevanju vseh zakonskih in strokovnih kriterijev ohranjanja narave.

Upoštevanje naravovarstvenih priporočil je prepuščeno občinam, zato je delež upoštevanja najnižji, a v povprečju še vedno krepko nad polovico, kar lahko pripišemo visokemu zavedanju občin o pomenu ohranjanja narave.

S slike 1 je razvidno, da je postopek priprave občinskega prostorskega načrta Žirovnica potekal skupno 862 dni, Zavod je sodeloval 85 dni. Postopek priprave občinskega prostorskega načrta Preddvor je trajal 2389 dni, Zavod je sodeloval 196 dni. V povprečju je Zavod pripravil naravovarstvene smernice ali naravovarstveno mnenje v 27 dneh. V analiziranih primerih je torej Zavod naravovarstvene smernice in naravovarstveno mnenje pripravil v zakonsko določenih rokih, glede na revizijsko poročilo (Računsko sodišče, 2017) pa je Zavod v obdobju od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2015 v celoti učinkovito opravljal zahtevno nalogo nosilca urejanja prostora za področje ohranjanja narave. Priprava kakovostnih naravovarstvenih smernic oziroma usmeritev je namreč vse prej kot rutinsko delo. Kot pravijo Klemenčič in sodelavci (2010) so dobre usmeritve osnovane na temeljiti obdelavi osnutkov načrtov, poznavanju učinkov načrtovanih ureditev, posegov in dejavnosti ter poznavanju prostora in njegovih značilnosti. Tako pripravljene usmeritve vstopajo v zahteven proces usklajevanja ter preverjanja v pripravi naravovarstvenega mnenja. Napisane morajo biti strokovno in pravno utemeljeno, v jeziku, razumljivem tudi pripravljavcem prostorskih aktov. Napisane morajo biti jasno in nedvoumno ter morajo biti ustrezno preverljive.

Iz analiziranih podatkov ni mogoče pojasniti jasnega razloga za razliko v trajanju postopka med občinama. Morda je ta povezana z izločenimi površinami v občini Žirovnica (124,1 ha Žirovnica, 8,6 ha Preddvor), s čimer so bile izločene pobude, ki so zavirale nadaljevanje postopka. Čeprav je zakonodajno ozadje za vse občine enako, je hitrost priprave občinskih prostorskih načrtov lahko različna in odvisna od:

- izločitve naravovarstveno problematičnih pobud pred pridobitvijo naravovarstvenih smernic oziroma pred začetkom postopka priprave občinskega prostorskega načrta,

- upoštevanja naravovarstvenih smernic in vztrajanja pri problematičnih pobudah,
- dodajanja novih pobud ali spreminjanja obstoječih v času postopka,
- kakovosti gradiva v postopku, ki mora biti jasno in pregledno,
- spreminjanja identifikacijskih številčk pobud med postopkom, kar uporabniku ali nosilcu urejanja prostora povzroči veliko težav pri časovno potratnemu dešifriranju vsebine,
- pridobivanja dodatnih strokovnih gradiv zaradi prostorsko, okoljsko ali naravovarstveno zahtevnih pobud.

6 ZAKLJUČEK

Naravovarstvene smernice so med najpomembnejšimi orodji varstva narave v Sloveniji. Ob ustrezni umeščenosti v sistem prostorskega načrtovanja, dobri organiziranosti priprave smernic in dobrem spremljanju postopka priprave prostorskega načrta je z njimi mogoče doseči zelo velike naravovarstvene učinke.

Različni naravovarstveni statusi dosegajo v prostorskem načrtovanju različno učinkovitost. Kljub temu je tudi učinek priporočil v naravovarstvenih smernic velik.

Ob jasno določenih zakonskih rokih za pripravo naravovarstvenih smernic in naravovarstvenega mnenja, ki jih Zavod dosledno upošteva, ter učinkovitem procesu usklajevanj, za katerega je treba zagotoviti zadostno kadrovske pokritost Zavoda, naravovarstvene smernice nikakor niso zavirale priprave občinskih prostorskih načrtov in prostorskega razvoja, ampak pomemben prispevek k varstvu narave in naravi ter posledično tudi človeku primernemu razvoju v državi. To bi veljalo imeti v mislih tudi ob spremembah prostorske zakonodaje in v polni meri ohranjati orodje naravovarstvenih smernic ter spodbujati in zagotavljati ustrezne pogoje za proces usklajevanja med deležniki v prostorskem načrtovanju.

7 SUMMARY

The article analyses the content and procedures in order to establish the effects of nature conservation guidelines in the process of preparing two municipal spatial plans. The effects of nature conservation guidelines have been established by reviewing the surface area of initiatives for the change of land use, which were discussed in the nature conservation guidelines, and by comparing them to the surface area that was confirmed by the nature conservation opinion. We further established the efficiency of various nature conservation statuses (protected areas, natural values or ecologically important areas) for which the nature conservation guidelines set the conditions, directions or recommendations.

A high effect of nature conservation guidelines has been established. As anticipated, the lowest effect of the guidelines was evident for recommendations, it was higher for the initiatives

with directions, and stood at 100% for initiatives with conditions. This effect predominantly derives from the nature conservation system which requires the stipulation of conditions for protected areas and partially for natural values, conditions which the municipal spatial plan has to fully consider when issuing the nature conservation opinion. If these conditions are not considered, a positive nature conservation opinion cannot be issued and the spatial planning document cannot be adopted. Even though nature conservation guidelines have always been prepared within the legally determined deadlines, there is an obvious difference in the duration of procedures between the two municipalities. The reasons for this difference have not been analysed, however it was possible to recognise several reasons affecting the duration of the procedures.

8 VIRI

1. Arhiv ZRSVN OE Kranj, zadeve številka 2-III-325/07, 2-III-77/08, 2-III-124/09, 2-III-245/10, 2-III-560/08, 2-II-359/11, 2-III-231/13, 2-III-423/14, 2-II-379/16.
2. Klemenčič, T., Gorkič, M., in Rogelj, M., 2010. Razvoj naravovarstvenih smernic. *Varstvo narave*, 24, 35–42.
3. Računsko sodišče, (2017). *Revizijsko poročilo: Učinkovitost urejenosti postopka prostorskega načrtovanja občin*. Ljubljana: Računsko sodišče Republike Slovenije.
4. *Zakon o ohranjanju narave*. Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14.
5. *Zakon o prostorskem načrtovanju*. Uradni list RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 80/10 – ZUPUDPP, 43/11 – ZKZ-C, 57/12, 57/12 – ZUPUDPP-A, 109/12, 76/14 – odl. US in 14/15 – ZUUJFO.
6. *Zakon o varstvu okolja*. Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16.
7. Zavod RS za varstvo narave (2012): *Poročilo o izvrševanju letnega programa dela zavoda RS za varstvo narave za leto 2011*. Ljubljana: Zavod RS za varstvo narave.

Metod ROGELJ

Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Kranj

PC Planina 3

SI – 4000 Kranj, Slovenija

metod.rogelj@zrsvn.si